

staltningen indskrænker sig til et Beløb af jeg tror 150 à 200 Kr. til Udvidelse af Lejligheden for en Kontorbestyrelse under Assistentshuset, men Forholdet er i Virkeligheden det, at dersom man skulde have ventet, til Summen var bevilget, kunde man ikke have iværksat Foranstaltningen. Den blev iværksat, fordi der tilfældigvis bød sig en Lejlighed til en Udvidelse af Lejligheden, idet disse Rum vare ledige. Havde jeg ventet, til Bevillingen var givet, kunde det have været i Nar, inden Udvidelsen havde været mulig. Dette er altsaa Forklaringen, eller om man vil, Undskyldningen for, at jeg har troet det forsvarligt at afgøre Sagen paa forventet Tillægsbevilling i Stedet for først at begære Bevillingen. Det andet Punkt, jeg ønsker at udtale mig om, er det samme, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgfreds (Scharling) allerede har udtalt sig om, nemlig om Bemyndigelse for mig til af Reserverfondens Midler at benytte et Beløb af indtil 5 Mill. til Drifts- laan for Landmænd, overensstemmende med hvad der skete i 1886, men, som den ærede Ordfører ganske rigtig bemærkede, uden at nogen Bevilling dertil var søgt og heller ikke kunde søges, da Rigsdagen jo ikke var inde. Jeg beklager meget, at det kun er et Mindretal, som har sluttet sig til dette Forslag af mig, det skulde glæde mig særdeles, om dette Mindretal under Afstemningen i Salen kunde blive til et Flertal. Jeg ser Sagen saaledes, at der er en Mulighed for gennem saadanne Laan at redde en Del Landbrugere fra at falde for den næste Termins Krav, som de ikke kunne præstere. Hensigten med Laanene er at hjælpe vedkommende over den første Termin, og man vil give Henstand med Betalingen saaledes, at der vil staa to Mars Høst til Raadighed til Afvikling af Laanene. Der er altsaa en Mulighed for, at Mænd, der ellers maatte falde, fordi de ikke ere i Stand til at staffe Renterne til Juni Termin, gennem saadanne Laan kunne blive i Stand til at blive fiddende ved Ejendommene endnu. Jeg tror, at Foranstaltningen vil være nyttig. Det er bemærket, at Laanvilkårene kunne anses for at være noget strenge, men det forekommer mig dog, at 5 pCt. uden nogen som helst anden Omkostning dog næppe fortjener dette Navn. Dersom vedkommende skulde laane til 5 pCt. andet Steds, maatte de betale Omkostninger ved Siden af, det er givet. Det er ganske rigtigt, som den ærede Ordfører bemærkede, at det eneste, man er fuldstændig sikker paa, er, at disse Laan ville bringe Statskassen, som den ærede Ordfører udtrykte det, et ret betydeligt Tab.

Dette er klart nok, thi det er givet, at naar man skal laane Penge ud til kun omtrent den halve Rente af, hvad de ellers ere værd, medfører det Tab; den Sag er ganske sikkert. At det ikke altid bliver, hvor vidt Foranstaltningen vil bringe Nytte, kan heller ikke andet end indrømmes, men det er her som saa ofte et Skøn, der maa være afgørende, dersom virkelig Forholdet var det, at de nødlidende, trængende Landbrugere lige saa godt paa disse Vilkåre kunne laane andet Steds som laane af Statskassen Penge igennem en Bank. Dersom dette virkelig var Tilfældet, saa kan jeg ikke forstaa, at man i 1886 paa denne Maade under de samme Vilkåre kom til at ublaane et ikke ubetydeligt Beløb, dog over 2 Mill. Kr., og vel at mærke den Gang i 1886 var aabenbart Markedet for Laan billigere, end det er nu. Det viste sig den Gang, at Afgangen til at faa Laan blev benyttet i stort Måal, den blev benyttet haade til Modtagelsen af mindre Laan og til Modtagelsen af større Laan. I Finansministeriets Skrivelse til Udvalget, er det jo oplyst, i hvilket Omfang Laanene bleve givne, større og mindre. Det hele Antal var omtrent 1,300 Laan til et Beløb af over 2,000,000. Dersom Gennemsnitsstørrelsen af Laanene nu blev den samme som den Gang, vilde det altsaa kunne strække til til noget over 3,000 Laaneportioner. Kunde man i Virkeligheden redde, jeg vil ikke sige alle 3,000, men dog en betydelig Del af 3,000 Landbrugere fra at gaa til Grunde i denne Juni Termin, tror jeg dog egentlig ikke, man kunde sige, at det Offer, det vil koste Statskassen, var overdrevent stort lige over for en saadan Kalamitet. Jeg tror ikke, at man er berettiget til at sige, at Ofret vilde være overdrevent stort, og jeg kan ikke andet end slutte mig til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgfreds (Scharling) i, at denne økonomiske Betragtning staar i et bekynderligt Forhold til den Rundhaandethed, hvormed man fra den samme Side ved flere Forslag, der have været fremme her i Tinget, har været villig til at give langt større Beløb, uden at de netop kom de trængende til gode, men derimod kom hele Klasser til gode uden Hensyn til Trang eller ikke. Vil man spørge, hvor stort Tabet for Statskassen vilde blive, saa har den ærede Ordfører jo allerede oplyst, at man ikke vil kunne faa af Banken højere Rente end 1½ pCt. for Laan i det hele taget, dog 2 pCt. for Laan, der staa over 8 Maaneder ude. Naar man vil spørge om, af hvad Grund Banken gør Forstel paa disse to Klasser af Laan, dem paa længere Tid og